

MAGYAR NEMZETI FILMALAP

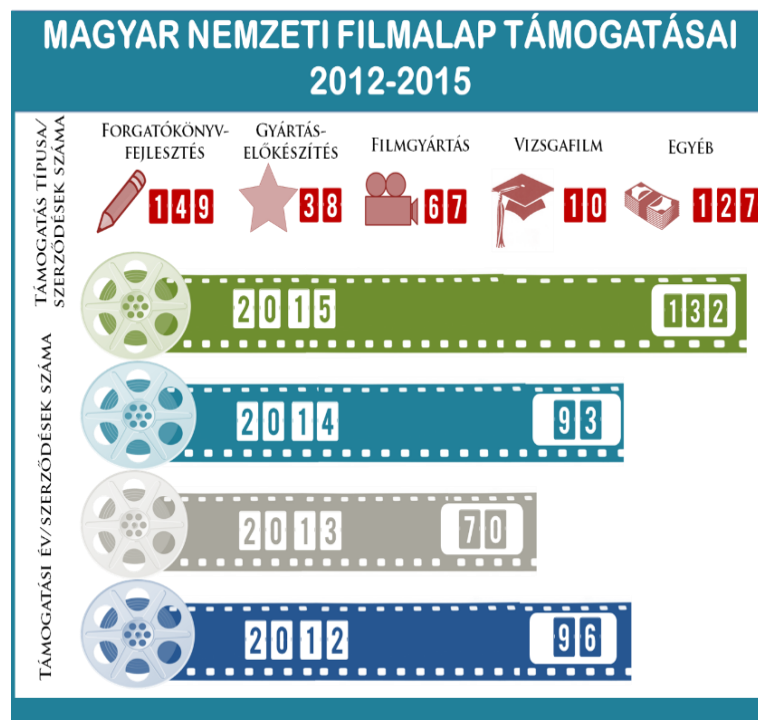
Az Infojegyzet célja, hogy bemutassa a Magyar Nemzeti Filmalap megalakulását és működését, valamint rövid betekintést nyújtson a hazai filmgyártásba és -forgalmazásba.

- Filmalkotásnak minősül különösen a
  - filmszínházi vetítésre készült játékfilm,
  - televíziós film,
  - reklámfilm,
  - dokumentumfilm,
  - animációs film,
  - ismeretterjesztő film.
- Az Európai Unióban a 2005 és 2014 között bemutatott filmek száma meghaladta a tízezret.
- Egy átlagos amerikai filmet tíz európai uniós országban mutatnak be, az európai filmeknek nyolc százaléka jut el az Unión kívüli piacra.
- Az Európai Unió filmgyártását 80 százalékban az ún. „Big Five” országok, vagyis az Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország adják.
- A kétezres évek elejétől a filmeket jellemzően már nem hagyományos, analóg 35mm-es kópiákra juttatják el a mozikba, hanem digitálisan.

A [Filmalap](#) (Magyar Nemzeti Filmalap Közhasznú Nonprofit Zrt.) **2011. június elsején alakult meg**, működését a 2004. évi II. törvény a mozgóképről, vagy más néven a [filmtörvény](#) szabályozza. A szakmai szervezet alapítója a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., a [vezérigazgatói](#) feladatokat megalakulása óta Csépainé Havas Ágnes látja el. Az állami tulajdonban lévő, a [nemzeti vagyon](#) részét képező részvénytársaság forgalomképtelen, osztalék nem vehető fel. A nonprofit társaság [közhasznú](#) szervezet.

A Nemzeti Filmalap elsődleges feladata a magyar filmgyártásra szánt állami források elosztása egységesen kidolgozott szempontrendszer alapján. A filmkészítők a támogatásokat pályázati úton nyerik el. A Filmalap elsősorban [egész estés alkotásokat](#) támogat három műfajban: **játékfilm, dokumentumfilm és animációs film**; valamint a szervezethez tartozik a **kísérleti filmek és a vizsgafilmek** támogatása is.

A [nem egész estés filmek](#) finanszírozását a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság [Médiatanácsa](#) koordinálja a Magyar Média [Mecenatúra](#) program keretében. Az egyéb, filmgyártást nem célzó szakmai munka – mint például az art-mozik működtetése, szakmai kiadványok megjelenítése – [elsődlegesen](#) a Nemzeti Erőforrás Minisztériumhoz vagy a Nemzeti Kulturális Alaphoz tartoznak.

Forrás: Infoszolg, 2016/[Magyar Nemzeti Filmalap](#)

ELŐZMÉNYEK

A filmkészítést 1991-ig **központi finanszírozási rendszer, valamint politikai kontroll jellemezte.** A politikától történő eltávolodás eredménye a filmfinanszírozás kiszervezése: az állam öt csatornán keresztül osztotta szét a forrásokat, ezen belül a játék- és dokumentumfilm-gyártásra szánt összeget a Magyar Mozgókép Alapítvány, későbbiekben a Magyar Mozgókép Közalapítvány (MMKA) kezelte. A felállított rendszer 1991 és 2010 között működött.

Az MMKA működése alatt kialakult a **pályázati rendszer**, amelyben a művészek évente egy alkalommal nyújthattak be pályázatot a kiírt témákban. A döntést négy kuratórium hozta meg. A rendszer hiányosságai miatt alulfinanszírozottság jött létre a filmgyártásban.

A Filmalap megalapításakor a megszűnő MMKA **feladatait** vette át. Az MMKA kuratóriuma által készített **jelentés** szerint a közalapítvány kötelezettségvállalása elérte a 7,9 milliárdot, a jelentés számos működési hiányosságot tárt fel. A Filmalap közalapítvány tartozásállományát és vagyonát is átvette, utóbbiról a **1220/2012.** Kormányhatározat döntött.

A FILMALAP MEGALKULÁSA

Andrew G. Vajna 2011-ben kapta kézhez megbízatását a nemzeti filmipar megújításáért felelős **kormánybiztosaként**, kinevezése azóta is folyamatos, legutóbb 2016-ban **erősítették** meg. Ugyancsak 2011-ben született meg a filmipar megújításáról szóló **1167/2011.** Kormányhatározat, amely rendelkezik az **új gazdasági társaság, későbbiekben a Filmalap megalapításáról**, illetve megbízza a kormánybiztost, hogy a felelős miniszterekkel együttműködve dolgozza ki a leendő társaság alapjait.

A 2011-ben megalakult Filmalap az **első hónapokban** megalkotta a pályázatok elbírálásának alapját, a támogatási rendszert és a szabályzatot. Az első pályázat **kiírására** 2011 szeptemberében került sor, az **első döntés** egy hónappal később született.

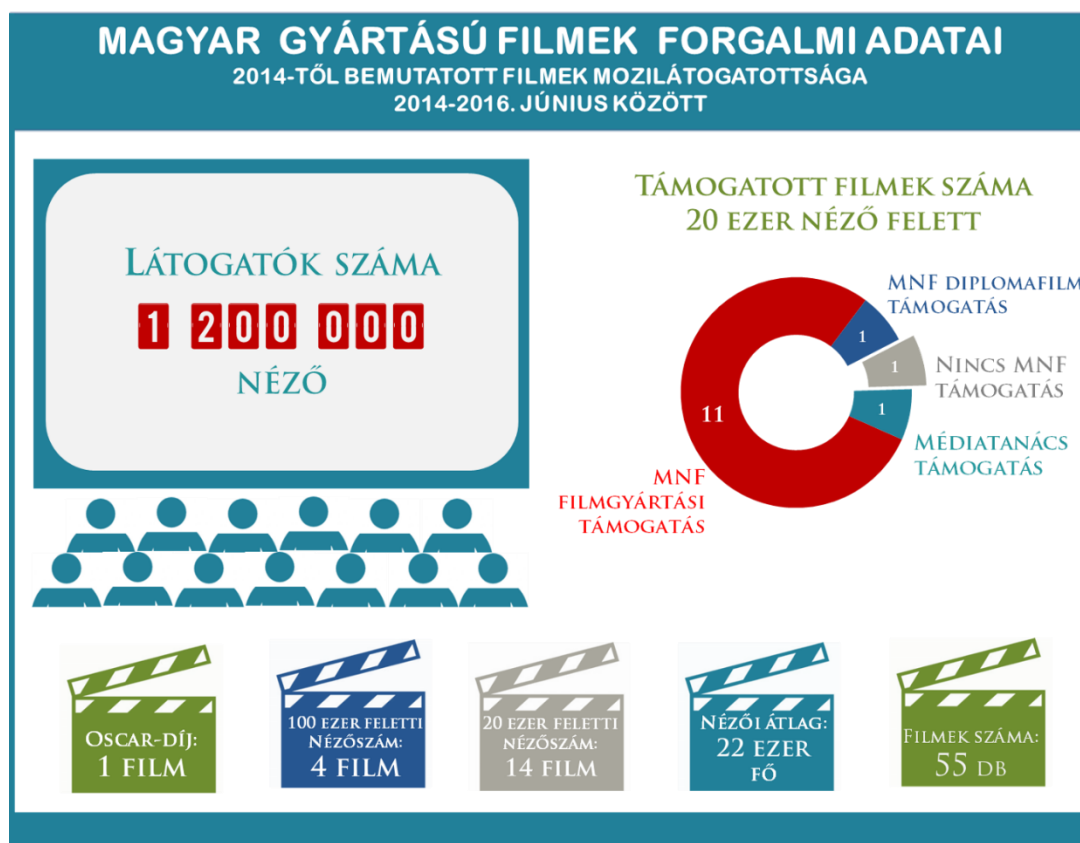
A módosított filmtörvény 2012. január elsején lépett életbe, ennek értelmében a szakmai szervezet működéséhez szükséges források a központi költségvetésből valamint egyéb bevételekből származnak. Ugyancsak a filmtörvény rendelkezik arról, hogy **a hatoslottó játékdójának 80 százaléka a Filmalapot illeti.** A szakmai szervezet a honlapjukon közzétett **éves beszámolók** alapján 2011 és 2015 között közel **31 milliárd forint állami támogatást kapott.**

A Filmalap 2013-ban növelte szolgáltatásainak körét, amikor **két, jelentős hagyománnyal rendelkező társaság a szervezetbe olvadt:** egyrészt a stúdiókat üzemeltető, kellékeket és jelmezeket kölcsönző **Mafilm**, másrészt a filmes utómunka-szolgáltatást nyújtó Magyar **Filmlabor**. Mindkét szervezet **önálló igazgatóságot** kapott a Filmalapon belül.

Az Állami Számvevőszék **jelentése** szerint a Filmalap a MMKA tarozásainak rendezésére, megvásárlására 5,97 milliárd forintot, a Mafilm Zrt. és a Filmlabor Kft. részesedéseinek megvásárlására 1,56 milliárd, illetve 0,11 milliárd forintot fordított.

2017. január elsejétől egy újabb intézet, a megszűnő **MaNDA** (Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet) feladatkörét **veszi át** a Filmalap. Az intézet a magyar **filmgyűjtemény** kezelője, amely többek között archiválja, felújítja és digitalizálja a hazai filmállományt.

A Filmalap megalakulása és működése számos kritikát kapott. A negatív visszhangok között felmerül a futó produkciók **ellehetetlenülése** az átállás ideje alatt, a szervezet **monopolhelyzete**, a szakmai **egyeztetés hiánya** a megalakulás előtt, illetve az Európában szokatlan **utolsó vágás elfogadási joga**. A filmalap rendszeres bírálója a **Magyar Filmművészek Szövetsége**.

Forrás: Infoszolg, 2016/[Nemzeti Filmiroda](#)

TÁMOGATÁSI RENDSZER ÉS MŰKÖDÉS

A filmszakmai támogatások elosztása pályázati úton történik. A [Támogatási Szabályzatban](#) leírtak rögzítik a pályázat kereteit. A támogatás lehet pénzbeli, valamint szolgáltatás (pl. stúdióhasználat) nyújtása. A pályázat egy aktuálisan futó film esetében ingyenes, minden további esetben 50.000 Ft + áfa költséggel bír.

A Szabályzat alapján a Filmalap **vissza nem térítendő támogatást nyújt legalább 70 perces animációs, dokumentum- és játékfilmek elkészítéséhez** az alábbiakban felsorolt támogatások első három pontja esetén.

A Filmalap által nyújtott támogatások:

- forgatókönyv/filmterv fejlesztés,
- filmgyártás-előkészítés,
- filmgyártás,
- filmelőállító által igényelhető filmterjesztési (filmmarketing),
- filmterjesztő által igényelhető filmterjesztési (filmmarketing).

A [döntéseket](#) az öt tagból álló **Filmszakmai Döntőbizottság hozza meg**. A beérkező pályázatok elbírálására 60 nap áll rendelkezésre, a feldolgozás a beérkezés sorrendjéhez igazodik. Pozitív döntés esetén a nyertes pályázó és a Filmalap között támogatási szerződés jön létre. A Filmalap a konkrét filmre létrehozott projektársasággal köt szerződést, amely csak az adott filmgyártáshoz köthető tevékenységet folytathat. A Filmalap 2012 és 2015 között [391 szerződést](#) kötött, ezen belül filmgyártásra 67-et. A **filmgyártásra kötött szerződések az alábbi módon oszlanak meg a műfajok között: a játékfilmgyártás támogatása közel 90%-ot tesz ki, az animációs filmek esetében egy, dokumentumfilm esetében nyolc szerződés született.**

A Nemzeti Filmiroda [adatain](#) követhető nyomon a **mozik látogatottsága**. A 2014-től bemutatott hazai filmek közül 14 alkotás nézőszáma érte el a 20 ezret, az elmúlt két és fél év magyar premierfilmjeire közel 1,2 millió jegyet váltottak. A [filmforgalmazási piac](#) támogatása növelheti a magyar filmek látogatottságát, ezért a Filmalap 2016-ban elindította for-

galomtámogatási rendszerét. Ugyancsak a hazai filmgyártást segíti a 2014-ben bevezetett [adókedvezmény](#).

A Filmalap a fiatal, elsőfilmes rendezők számára [INKUBÁTOR](#) programot indított, valamint támogatja a filmszakmai [képzéseket](#).

Az Állami Számvevőszék 2016 júniusában zárta le a Filmalap 2011-2014 időszakra eső vizsgálatát. A [jelentés](#) a Filmalap működését összességében szabályosnak értékeli, megállapításuk szerint a nyertes pályázókkal kötött szerződések megfelelnek filmtörvényben és a Támogatási Szabályzatban foglaltaknak.

EURÓPAI UNIÓ

[Európában](#) a filmgyártás a hollywoodi, üzleti alapú szemlélettel szemben elsősorban művészeti ágként definiálja önmagát, az elkészült alkotások a **nemzeti és az európai kulturális örökség részei**. Jellegéből adódóan az Európai Unió támogatni kívánja a filmgyártást, célja, hogy virágzó piacot hozzon létre, amely versenyképes a többi kontinensen, valamint segítse a belső körforgást, vagyis egymás filmjeinek forgalmazását.

Az Európai Unió audiovizuális politikáját az [Európai Unió működéséről szóló szerződés](#) szabályozza. A szerződés kimondja, hogy az Unió támogatja az ágazati együttműködést. Az [Európai Parlament állásfoglalása az európai filmről](#) felszólítja a tagállamokat, hogy ösztönözzék a befektetést az európai filmgyártásba, továbbá felveti az azonos mértékű, csökkentett héakulcsnak ([áfakulcs](#)) alkalmazását az audiovizuális művek esetében.

Az Európai Unió támogatási programja a Kreatív Európa Program 2014-2020, amelynek [költéségetése](#) 1,46 milliárd euró. A program európai szinten 250 ezer művész és kulturális szakember, valamint [800 film](#) támogatását célozza meg. **A kezdeményezés hazai képviselőjét a Filmalap látja el a tulajdonában lévő Kreatív Európa Nonprofit Kft-n keresztül.**

A Program egyik szakmai alprogramja a [Média alprogram](#), amely audiovizuális és filmipari pályázatokat hirdet meg. Az alprogram a teljes költségvetés [56%-ával](#) gazdálkodik. A pályázók [15 területen](#) igényelhetnek támogatásokat elektronikus úton.

Források:

- [2004. évi II. törvény](#) a mozgóképről
- Magyar Nemzeti Filmalap [honlapja](#)
- Jelentés, Magyar Nemzeti Filmalap NonprofitZrt. – Állami Számvevőszék [16063](#)
- Mozgóképszakmai statisztika a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság [honlapján](#)
- [Kreatív Európa Program](#)
- Állami filmfinanszírozás a rendszerváltás után – In: [Cinepur](#), 2013. február 9.
- Zachar Balázs: Filmtámogatás az Európai Bizottság szemüvegén keresztül – In: [Állami Támogatások Joga](#), 20 (2013/4) 115–126.